

Sabroe: De Bemærkninger, som ere fremkomne, ikke fra alle, men fra en Del af de ærede Medlemmer, som nærmest have repræsenteret Husbonderne, forekomme mig at give Tjenestefolkene og deres Organisationer en meget gavnlig Lære. De vise nemlig Betydningen af mange af de Fremskridt, der indeholdes i nogle af Lovudkastets Bestemmelser, og hvis Betydning ikke er gaaet op for en stor Del af Tjenestefolkene, heller ikke de organiserede. Den Modstand, som en hel Del af disse Fremskridt møder, kan som sagt virke belærende, og disse Udtalelser burde tages til Efterretning.

Det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) optraadte væsentligst som Husbondernes Repræsentant. Hvad han i særlig Grad gjorde til Genstand for Kritik, var Lovudkastets Bestemmelser angaaende Boligen. Han mente, at der ikke behøvedes detaillerede Bestemmelser paa dette Omraade, og at Forholdene, som de nu en Gang vare, vare taalelige. Hans Opfattelse var vel ikke saa reaktionær som den, der blev fremsat af det ærede Medlem fra Gudme (Ravn), men i alt Fald var det en Opfattelse, som ikke et eneste af Kommissionens Medlemmer har sluttet sig til. Jeg vil gerne have Lejlighed til at fremhæve, at der blandt Tyendekommissionens Medlemmer vel var forskellige Opfattelser, som det ogsaa fremgaar af Betænkningen, men at der ikke var et eneste Medlem af Kommissionen, der forsvarede de Boligforhold for Tyendet, som findes. Og selve det Udkast til detaillerede Bestemmelser om, hvorledes Boligerne skulle indrettes, er, og det vil jeg bede ærede konservative Medlemmer om at erindre, affattet af et endog meget konservativt Medlem af Kommissionen, et Medlem, som tilhører den egentlige Højregruppe oppe i Landstinget, Muremester Rasmussen. Det er egentlig hans tekniske Erfaring i Samklang med de Erfaringer, vi have vundet ved at se paa de faktiske Forhold, der førte med sig, at man selv fra konservativ Side indrømmede, at her burde klare og detaillerede Bestemmelser til. Det ærede Medlem fra Fredensborg forsvarede f. Eks. Toseng-Systemet, det, som desværre endnu findes i mange Egne, det, hvor to Mænd eller en Karl og en Dreng sove i samme Seng. Det kan godt være, at de paagældende ikke ere misfornøjede med dette Forhold, i det hele kunne Folk i den Grad vænne sig til Urenlighed, Smuds, Elendighed og Fattigdom, at de overhovedet ikke selv forstaa det saarende for deres Menneskeværdighed ved

at befinde sig deri. Men Samfundet har en Vitalinteresse i, at saadanne Forhold ikke tolereres. Naar vi her, som allerede nævnt, paa vore Finanslove og ved andre Lejligheder stille meget betydelige Midler til Raadighed for at bekæmpe Tuberkulose og andre smitsomme Sygdomme, har Samfundet absolut Ret og Pligt til at sørge for, at alle forebyggende Foranstaltninger blive truffene, og en meget vigtig forebyggende Foranstaltning overfor Sygdomme er den at sørge for, at det store Tal af tjenende Mennesker her i Danmark kommer til at bo under nogenlunde gode Forhold.

Da jeg hørte det ærede Medlem fra Fredensborg i Gaar udbrede sig over de enkelte Detailler i Paragraffen angaaende Boligerne og hørte ham tale om, at der endog var bestemt, hvilke Møbler der skulde være, fik jeg den Følelse, at det ærede Medlem enten ikke havde læst Paragraffen og ikke kendte de paagældende Forhold eller vilde søge at hidse Stemningen op blandt de Folk, han nærmest repræsenterer. Nej, selv om Forholdene bleve, som Lovudkastet gør Rede for, vilde det være meget primitive Forhold, hvorunder Tjenestefolkene vilde komme til at bo. Hvad Kommissionen har foreslaaet, er det minimale og udenom det den Ramme, som vi mene, der bør være, for at Værelset kan betegnes som beboeligt og nogenlunde i Stand til at give Hygge og en vis Grad af Komfort. Der bestemmes intet andet, end at der ikke maa være en Fjælleseng, at det ikke maa være en fast Seng, for at den kan være til at flytte, saa at man kan faa Smudset bort fra Krogene. Det bestemmes, at der skal være almindelige Vinduer, at der ikke gennem dem maa være Udkgig til Mødding eller Ajlebeholder. Værelset maa ikke ligge i umiddelbar Forbindelse dermed, ligesom det ikke maa staa i direkte Forbindelse med Stalden, men der skal være en Forstue eller en Slags Korridor. Der skal i Værelset være et Vaskestel, et Bord og en Stol — tænk, der skal være en Stol til hver Tjenestekarl eller Tjenestepige! Der skal være Brædegulv, og Væggene skulle enten være kalkede eller tapetserede. Der skal være Lys og frisk Luft. Men er det da noget urimeeligt? Skulle vi diskutere saadant et Spørgsmaal? Og hvorledes kan navnlig et Medlem, der skulde repræsentere den højeste æstetiske Dannelse, der repræsenterer i hvert Fald en vis Aandskultur, og som stadig færdes i et Milieu, hvor man sandelig ikke vil nøjes med et ydre Velvære, der bestaar i en almindelig Seng, et Bord, en